

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ДС/СС 05/4-02 бр. 221/1-ХШ/11 20.02.2014. године	
--	--

ВЕЋЕ НАУЧНИХ ОБЛАСТИ
ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој Х редовној седници, 20.02.2014. године – на основу чл. 231. став 1. алинеја 15. и 16. и члана 278. Статута Факултета, прихватило Извештај Комисије за докторске студије с предлогом теме за докторску дисертацију: АУСТРО-УГАРСКА И ОБЛИКОВАЊЕ АЛБАНИЈЕ (1896-1914), докторанда Душана Фундића.

За ментора је одређен доц. др Милош Ковић.

<u>Доставити:</u> 1x Универзитету у Београду 1x Стручном сараднику за докторске дисертације 1x Шефу Одсека за правне послове 1x Архиви	ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА Проф. др Милош Арсенијевић
--	---

Факултет <u>Филозофски</u>	УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ Веће научних области друштвено-хуманистичких наука (Назив већа научних области коме се захтев упућује)
04/1-2 бр. 6/2471	
(број захтева)	
21.02.2014.	
(датум)	

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на предлог теме докторске дисертације

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на предлог теме докторске дисертације:

Аустро-Угарска и обликовање Албаније (1896-1914)

(пун назив предложене теме докторске дисертације)

НАУЧНА ОБЛАСТ историја

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:

Душан (Бранислав) Фундић

Назив и седиште факултета на коме је стекао високо образовање: Филозофски у Београду

Година дипломирања: 2010.

Назив мастер рада кандидата:

Политичар, песник и идеолог: Браћа Фрашери

и албански национализам

Назив факултета на коме је мастер рада одбрањена: Филозофски

Година одбране мастер рада: 2011.

Обавештавамо вас да је Наставно-научно веће

на седници одржаној 20.02.2014.

размотрило предложену тему и закључило да је тема подобна за израду докторске дисертације.

	ДЕКАН ФАКУЛТЕТА
	<u>Проф. др Милош Арсенијевић</u>

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

за кандидата Душан Фундић

Име и презиме ментора: Милош Ковић

Звање: Доцент, др

Списак радова који квалификују ментора за вођење докторске дисертације:

1. DISRAELI AND THE EASTERN QUESTION, Oxford University Press, Oxford 2011, 339 страна.
2. ДИЗРАЕЛИ И ИСТОЧНО ПИТАЊЕ, СЛЮ, Београд 2007, 509 страна.
3. *Protector, Neighbour, Enemy: the Habsburg Empire and the Serbs (1780-1914), Studies in Ethnicity and Nationalism, London 2005, 81-102..*
4. «Цивилизаторска мисија» Аустроугарске на Балкану: Поглед из Београда (1901-1914), Истраживања 22 (2011), 365-379.
5. Србија у борби за опстанак (1903-1914), Чедомир Попов, Драгољуб Живојиновић и Слободан Г. Марковић (ур.), „Два века модерне српске дипломатије“, Балканолошки институт САНУ и Институт за европске студије, Београд 2013, 145-157..
6. Источно питање као културни проблем: Светислав Симић и “Српски књижевни гласник” (1901 – 1911), Зборник радова са међународног научног скупа: Европа и Источно питање 1878 – 1923. Политичке и цивилизацијске промене, Београд 2001, 595 – 628.

Заокружити одговарајућу опцију (А, Б, В или Г):

А) У случају менторства дисертације на докторским студијама у групацији техничко-технолошких, природно-математичких и медицинских наука ментор треба да има најмање три рада са SCI, SSCI, AHCI или SCIE листе, као и Math-Net.Ru листе.

Б) У случају менторства дисертације на докторским студијама у групацији друштвено-хуманистичких наука ментор треба да има најмање три рада са релевантне листе научних часописа (Релевантна листа научних часописа обухвата SCI, SSCI, AHCI и SCIE листе, као и ERIH листу, листу часописа које је Министарство за науку класификовало као M24 и додатну листу часописа коју ће, на предлог универзитета, донети Национални савет за високо образовање. Посебно се вреднују и монографије које Министарство науке класификује као M11, M12, M13, M14, M41 и M51.)

В) У случају израде докторске дисертације према ранијим прописима за кандидате који су стекли академски назив магистра наука ментор треба да има пет радова (референци) које га, по оцени Већа научних области, квалификују за ментора односне дисертације.

Г) У случају да у ужој научној области нема квалификованих наставника, приложити одлуку Већа докторских студија о именовању редовног професора за ментора.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Датум 18.2.2014.

М.П.

проф. др Милош Арсенијевић

Душан Фундић

Образложење предлога теме докторске дисертације

АУСТРО-УГАРСКА И ОБЛИКОВАЊЕ АЛБАНИЈЕ (1896-1914)

□ Предмет истраживања

Заинтересованост и деловање елита Аустро-Угарске на простору Балканског полуострва имала је корене у војном и политичком поразу Хабсбуршке монархије у италијанским и немачким земљама током 50-их и 60-их година 19. века. Пијемонт, уз подршку Другог француског царства и Краљевина Пруска су избацили Хабсбурге са простора за које су их везивале вишевековне амбиције за територијалним ширењем али и идеолошко оправдање њиховог империјалног статуса. Упркос поразима и дипломатском понижењу, након Нагодбе и образовања Аустро-Угарске монархије 1867. године нова државна творевина показала је не само стабилност већ и способност експанзије. Окупацијом Босне и Херцеговине 1878. године и стављањем нових независних држава Србије и Румуније у висок степен политичке зависности обновљен је престиж империје. На почетку периода који је британски историчар Ерик Хобсбаум назвао „добом империја“ (1875-1914), временом наглог убрзања освајања и колонизације великих сила и Аустро-Угарска је постижала успехе. Ширење империја је било праћено идеолошким оправдањима и стварањем особених дискурса заснованих на различитим врстама расистичких и социјалдарвинистичких теорија. Циљ није било

само освајање територија и овладавање економским ресурсима покорених земаља већ и наметање „моћније“ културе оној „мање“ пожељној која по правилу није могла да се одупре.

За политичке и интелектуалне елите Аустро-Угарске, Балканско полуострво представљало је идеолошког „Другог“ у односу на свет Монархије.

Представљено је

као полуоријентална област, оптерећена честим сукобима, неразвијеним привредама, бе

з могућности да балканске државе ступе на пут прогреса. Под велом цивилизаторске

мисије и остваривања престижа империје Аустро-Угарска монархија је вршила вишеструки утицај на стварање слике о балканским националним заједницама које су

2

често у отпору према њој изграђивале сопствене идентитете. Стога би однос Аустро-

Угарске и албанске заједнице у дисертацији послужио као пример за указивање на

најважније аспекте односа између империја и нација у настајању на простору Југоисточне Европе.

Простор који је, у већој или мањој мери, насељавало становништво албанског говорног језика био је покривен мрежом конзулата и дипломатских представништава

Аустро-Угарске у Скадру, Драчу, Митровици, Монастиру, Призрену, Скопљу, Јањини

и Валони, а ситуацију су почетком 20. века пратили и на њу утицали цивилни агенти из

Солуна. Заједно са њима, на простору некадашњег Новопазарског санџака и територијама које су сматране стратешки важним за Аустро-Угарску, у оквиру програма реформи наметнутих Османском царству, биле су распоређене и

аустроугарске трупе. Повереници, тајни агенти, различити службеници
Монархије,
праћени новинарима, путописцима, војним изасланицима, етнолозима,
археолозима,
историчарима на различитим задацима утицали су на обликовање перцепције
Албаније
и Албанаца како у Аустро-Угарској тако и међу самим албанским
становништвом.
Становништвом које без обзира на заједнички говорни језик или сличне
дијалекте, у
највећем броју, још увек није поседовало развијен национални идентитет или је
он био
секундаран у односу на остале.
Током 1896. године, у дворцу Хофбург је одржано неколико узастопних седница
Крунског савета којима су присуствовали цар и краљ, Франц Јозеф I, министар
спољних послова гроф Агенор Голуховски заједно са министром финансија и
намесником земаља Босне и Херцеговине, Бенјамином-Бенијем Калојом уз
начелника
генералштаба и министра војске. На њима су усаглашена начела политике
Двојне
монархије према Албанцима којих ће се политичко вођство Аустро-Угарске
придржавати током наредне две деценије. Тада је геополитички циљ Аустро-
Угарске
на западнобалканском простору постала аутономна или независна Албанија, у
што
ширим границама, са страним принцом на челу, под аустро-угарским
протекторатом уз
спречавање мешања било које друге државе или велике силе. Такође,
одлучено је да се
пажња и пропагандни рад више не усмерава само на албанске римокатолике на
основу
старог Kultusprotektorat-а већ пре свега на већинско муслиманско становништво.
Нагли

заокрет политике Дунавске монархије било је последица, са једне стране страха од

ангажовања Италије на Балканском полуострву након пораза који је италијанска војска

претрпела код Адуе (1896) у Етиопији, а са друге, новим кризама у Источном питању и

3

променама међу самим Албанцима. Јерменска и грчка криза уз отварање македонског

питања довеле су до новог повећања мешања великих сила и балканских држава у

османске прилике а албанске елите су се трудиле да поменуте проблеме искористе за

своје циљеве. Такође, у науци је већ примећено да почев од средине девете деценије

19. века националистичке идеје међу Албанцима стичу све више присталица.

Било је

приметно и благо повећање броја писмених Албанаца.

Аустро-Угарска је деловањем међу Албанцима тражила ослонац своје балканске

политике како би се спречило стварање „гвозденог обруча“ како су њени државници

називали могућност да Србија и Црна Гора, подржане од стране Русије, стану на пут

њеној експанзији. Постојао је изражен страх да би тиме била уздрмана и власт Аустро-

Угарске у Босни и Херцеговини и осталим деловима Монархије насељеним словенским становништвом. Такође, могућност да се Италија учврсти у Албанији,

посебно у Валони, са острвом Сасено, и тако „затвори“ Јадранско море за флоту

Аустро-Угарске било је питање од највеће важности за њено вођство. Наведени проблеми у међународним односима указују на изузетан значај Албанаца у

политичким и дипломатским плановима Аустро-Угарске и на важност коју су могли да

имају као могућа брана интересима њених противника.

Током израде докторске дисертације пажња би била усмерена и на различите врсте односа Аустро-Угарске и Албанаца у предложеном хронолошком оквиру теме.

Период између 1896. и 1906. године, обележен новом врстом односа Аустро-Угарске

према Албанцима, и праћен аустро-руским споразумом у Мирцштегу (1903), окончан

је доласком енергичног Алојза фон Ерентала на место министра спољних послова. Тај

догађај често се са правом наводи као почетак активне империјалистичке политике

Аустро-Угарске на Балканском полуострву. Убрзани развој и раст утицаја албанског

националног покрета након Младотурске револуције (1908) коју су видели као претњу

својим интересима условила је и раст значаја албанског питања за Аустро-Угарску.

Коначно, била би испитана и истражена политика Аустро-Угарске према албанским

побунама против централне власти (1910, 1911, 1912) и албанској држави насталој 1912.

године. Циљ Аустро-Угарске, обликован још крајем 19. века, током 1912-1914. првих

година постојања албанске државе, било је успостављање протектората над Албанијом.

Пажња би била усмерена на проблеме и успехе у успостављању аустро-угарског

протектората над Албанијом у склопу борбе за хегемонију на Балканском полуострву.

Током истраживања, били би приказани утицаји Аустро-Угарске монархије на развој, односно замишљање албанске нације, али и обратно, значај који је однос према

Албанцима имао за одржавање престижа империје, којој су служили као оправдање за

ширење „надмоћне“ културе и идеје прогреса најразличитијим средствима.

□ Циљ истраживања

Циљ истраживања био би да се на основу историјских извора и одговарајуће литературе истраже значај и улога Аустро-Угарске у обликовању Албаније као политичког ентитета и идентитетски важне територије. Такође нагласили би се идеолошки утицаји које је дихотомија између аустроугарског империјализма и процеса

замишљања нације имала на становништво области које су од стране албанског

националистичког покрета, али и Монархије, сматране албанским.

Анализом необјављене архивске грађе, пре свега аустроугарског порекла и поређењем најразличитијих типова историјских извора: академских радова аустроугарских научника, извора мемоарског или путописног типа, штампе, књижевних, уметничких дела, колекција фотографија као допуне архивским истраживањима, приступило би се изради дисертације. Циљ израде рада је да се проуче

већ наведени процеси који се сматрају кључним за разумевање међусобних утицаја

империја и нација на Балканском полуострву. Стога се појам „обликовање Албаније“ не

односи само на процес који представља развој националног осећања, бивања нацијом,

већ треба да укаже и на империјални пројекат стварања сигурног „угаоног камена

политике“ како су је аустроугарске дипломате често називале.

Теми ће бити приступљено на начин који ће подразумевати да савременицима

није било јасно да ли ће њихова будућност бити „држава-нација“ или ће само прећи из руку посрнулог Османског царства у организованију империју. Такође, потребно је одговорити и на питање колико је утицај Аустро-Угарске на Албанце изменио природу њиховог односа према суседним заједницама и традиционалне структуре албанског друштва. Изузетно важан део истраживања требало би да буде домен високе политике под којим се подразумева делатност највиших државника и службеника Аустро-Угарске монархије, њено место у систему великих сила, спољнополитички планови и њихов утицај на Албанце и албанску емиграцију.

5

Потом би пажња била усмерена на рад конзула, различитих дипломатских и војних представника Аустро-Угарске на просторима насељеним албанским становништвом. Пре свега би се истражио њихов однос према различитим слојевима албанског друштва почев од моћних бегова-земљопоседника до најсиромашнијих слојева, колико то извори допусте. Запажања о Албанцима, покушаји усмеравања и придобијања утицајних људи за интересе Аустро-Угарске били би у средишту интересовања. Још једна изузетно важна тема била би делатност дела научне заједнице Аустро-Угарске, чија је граница са дипломатском или обавештајном службом била магловата а подударност са политичким интересима Аустро-Угарске веома изражена. Интереси интелектуалаца и научника често су били обликовани инструменталистичким

мотивима, промовисањем сопственог знања како би се добила државна служба и удео

моћи у империји. Замисао је да се истражи, како су аустроугарски државници, дипломатски представници, путописци, новинари, етнологзи, историчари, археолози

видели и поимали себе, Албанце и Албанију, и обратно како су албански бегови,

трговци, верске вође, образована и махом националистичка елита и планински кланови

перципирали своје идентитете. Коначно циљ је да се укаже на њихову уоквиреност

борбом за престиж империје, спровођењем цивилизаторске мисије, културним империјализмом као идејној основи колонијалне политике али и замишљањем нације.

Досадашњи научни прикази развоја албанског националног покрета, или дела који се односе на аустроугарски утицај на исти, аутори су завршавали најчешће 1908.

или 1912. Годином. Циљ дисертације јесте да су тема истражи у хронолошком оквиру

наведеном у наслову теме (1896-1914) како би се приказао и период у коме је Аустро-

Угарска покушала да оствари свој дуго жељени протекторат над Албанијом. Кратак

период (1912-1914) веома је важан за изучавање односа између империја и нација у

Југоисточној Европи јер је представљао важну тачку у почетку коначног решавања

Источног питања. У току израде рада пажња би била посвећена и на политику Аустро-

Угарске према Албанији у току Првог светског рата, нарочито две последње године

(1916-1918) током којих се њен највећи део нашао под аустроугарском окупацијом. Так

о би се упоредним примером указало на мотивацију елита Дунавске монархије у њиховој албанској политици у деценијама које су предходиле Великом рату.

6

☐ Основне хипотезе

Основне хипотезе предложене докторске дисертације биле би:

☐ Период између 1896. и 1914. године кључан је за разумевање процеса уоквирених називом „обликовање Албаније“ јер се у њему огледају различити односи Аустро-Угарске и Албанаца: рад на хомогенизацији албанских идентитета, стратешка подршка Албанцима у односу на суседе али и империјалне амбиције Аустро-Угарске.

☐ Области насељене Албанцима биле су стратешки важне за Аустро-Угарску са

једне стране у борби са Италијом за превласт на Јадранском мору, са друге у надметању са Русијом за успостављање хегемоније на Балканском полуострву. Албанци је требало да послуже и као брана интересима Србије и Грчке.

☐ Делатност Аустро-Угарске може се посматрати као културни империјализам и

као припрема за будућу колонијалну политику у Албанији.

☐ Упоредо са колонијалним амбицијама и политиком Аустро-Угарске на простору

насељеном Албанцима одвијао се процес „замишљања нације“ и развоја националног идентитета.

☐ Однос између Аустро-Угарске и Албанаца указује на значај изучавања међузависности у односима између империја и модерних нација у настајању. Облици односа често подразумевају најразличитије контексте, од међусобног супарништва и угрожавања до инструментализације и подударних интереса, утицаја на односе са суседима и обликовања идентитета.

☐ Метод истраживања

Интердисциплинарним методом, коришћењем и комбиновањем различитих историјских извора, одговарајуће стручне али и теоријске литературе приступило би се

изради теме. Теоријски приступ био би заснован пре свега на радовима Мишела Фукоа

о односима дискурса моћи, знања и контроле, књигама Едварда Саида *Оријентализам*

и њеном наставку *Култура и империјализам*, погодним за изучавање идеологија

империјалних подухвата почев од обликовања културних предрасуда и наметања

нових „вредности“ до стварног освајања и колонизације. У питањима изучавања национализма и нација основ би била књига Бенедикта Андерсона преведена на српски

језик под насловом *Нација: замишљена заједница* допуњена другачијим приступима

7

проблему попут дела Фредрика Барта, Ентонија Смита и других.

Највећу важност при изради рада имала би необјављена грађа из фондова који се налазе у *Haus- und Hof- und Staatsarchiv* и *Kriegsarchiv* у Бечу. Дипломатска преписка, извештаји конзула и цивилних агената, документи о односима са албанским

беговима и племенским главарима и уопште Албанцима повезаним са Аустроугарском

смештени су пре свега у фондовима *Politisches Archiv XIV: Albanien*. Важни су и одабрани документи из *Politisches Archiv I: Allgemeines und Österreich Ungarn*, као и *Politisches Archiv XXXVIII: Konsulate* и *Politisches Archiv XXXIX: Zivilagentie in Mazedonien* где се налази грађа из конзулата са подручја насељених Албанцима и

цивилних агената у Македонији.

Истраживања ће бити обављена и у фондовима *Zeitungsarchiv*, где је пре свега смештена одговарајућа грађа тематски везана за различите албанске теме након 1910.

године. Посебна пажња би била посвећена фонду *Administrative Registratur, Fach 4*

Personalien und Geheime Personalien, због личних фондова пре свега Алфреда Рапапорта,

Аугуста фон Крапа и делова преписке Лајоша Талоција, службеника Монархије изузетно важних за односе са Албанцима. У оквиру *Administrative Registratur* налази се

Fach 74 Wissenschaftliche Expeditionen und Arbeiten, где се налази и грађа о научним експедицијама у Албанији. У грађи која се чува у Ратном архиву (*Kriegsarchiv*) у Бечу

посебна пажња биће посвећена фонду *Evidenzbüro*, где је смештена грађа утицајне

аустроугарске војне службе. Истраживање ће бити допуњено грађом аустроугарске

провенијенције смештеном у Архиву Србије, Архиву Српске академије наука и уметности и Архиву Југославије.

Упоредо са архивским истраживањима приступило би се изучавању извора различитог типа: аустроугарске и албанске штампе, дневницима, мемоарима, путописима, политичким меморандумима, академским радовима, књижевним и уметни

чким делима савременика како би се што боље изучила тема дисертације.

Такође, уз

помоћ одговарајуће литературе направила би се поређења са сличним процесима како

би се тема ставила у општи контекст.

☐ Структура рада

8

Образложење структуре рада

Докторска дисертација била би организована према хронолошком принципу прожетом различитим теоријским питањима. У њеном саставу налазили би се предговор и увод, док би основни текст био подељен на две велике тематске целине

унутар којих би се налазио одговарајући број поглавља. Садржала би такође закључак,

списак библиографије и резиме.

Након *Садржаја*, у *Предговору* ће бити изложена досадашња истраженост теме

у одговарајућој литератури, приказани коришћени извори и образложен методолошки приступ раду.

У Уводу би били појашњени основни теоријски термини коришћени у дисертацији попут империјализма и замишљања нације. Такође, био би појашњен приступ у поимању империја и империјализама, нација и национализама као појава важних за разумевање теме. Биће понуђена и теоријска тумачења дискурса културног империјализма и колонијализма Аустро-Угарске и основних термина присутних у изворима и литератури попут цивилизаторске или културне мисије и престижа империје.

Прва тематска целина носила би наслов „*Цивилизаторска мисија*“ и *Албанци* и састојала би се од три поглавља. Прво поглавље би се звало *Аустро-Угарска и Албанци до 1896. године* где би се налазили појашњени оквири за делатност Аустро-Угарске на

Балканском полуострву и описане друштвене структуре на простору насељеном Албанцима до 1896. године како би се тема сместила у општи контекст европске историје. Важан део поглавља представљаће приказ дела аустроугарске албанонологије до девете деценије 19. века као и развоја албанског друштва до поменуте хронолошке границе.

У наредном поглављу *Нова политика (1896-1903)*, био би описан заокрет у албанској политици Двојне монархије почетком 1896. године и њен утицај на албански национални покрет. Значај поменутог заокрета био би изложен у контексту односа са Италијом, Русијом и Србијом. Повећање финансија за штампање албанске штампе и

књига, школовање Албанаца без обзира на религијску опредељеност у школама у

Клагенфурту и Бечу, слање албанских католичких свештеника у фрањевачке самостане

на територији Босне и Херцеговине и појачане везе са албанском емиграцијом и

9

локалним албанским беговима у Османском царству, биле су основе нове политике

Аустро-Угарске. Почео је и активан рад дипломата и научника попут Лајоша Талоција,

Теодора Ипена, Ференца Нопче, Алфреда Рапапорта, Аугуста фон Крала, Милана

Шуфлаја, Константина Јиречека и Карла Пача који ће све до распада Монархије бити

укључени у албанска питања. Стога ће овим и сличним питањима бити прожет и

остатак предложене дисертације.

Поглавље *Затишје пред буру: аустроугарско-руски споразум, наметнуте реформе и Албанци (1903-1906)* бавиће се стањем у Источном питању насталим договором Аустро-Угарске и Русије у Мирцштегу. Две империје су се 1903. године

споразумеле о наметању реформи у Македонији Османском царству како би спречиле

настанак криза на Балканском полуострву које нису биле у складу са интересима те две

велике силе. Цивилни агенти Аустро-Угарске, њене трупе распоређење заједно са

снагама осталих великих сила у пажљиво цртаним границама сфера утицаја биле су

нове форме балканске политике. У оквиру истих, посебно је занимљива борба Аустро-

Угарске за изузимање „албанских области“ из реформских процеса и наставак ширења

сопственог утицаја појачаним средствима.

Друга тематска целина *Између империјализма и замишљања нације* била би подељена на четири поглавља. Прво поглавље *Империјални узлет (1906-1909)* говорило

би о доласку Алојза фон Ерентала на место министра спољних послова Аустро-Угарске и његовом ангажовању на питању железница којим је требало повезати пруге

Монархије са Солуном као и у Анексионој кризи. Простори насељени Албанцима

налазили су се „на путу“ железничким плановима који су симболично оцртавали империјалне планове Аустро-Угарске. Били би истакнути и планови за коришћење

Албанаца у евентуалном сукобу Аустро-Угарске са Србијом и Русијом који су добар

пример за инструментализацију албанских вођа у служби Монархије. Посебна пажња

била би усмерена на догађаје око и након Младотурске револуције (1908) која је значајно утицала на даљи развој албанског питања.

Друго поглавље, *Пут ка независној Албанији (1910-1912)*, требало би да расветли улогу Аустро-Угарске у албанским устанцима против централне власти,

Балканским ратовима и настанку албанске државе у складу са предложеном темом.

Настојања да обезбеди што шире границе за новонасталу албанску државу и да је

искористи за сопствене циљеве имала су значајне последице по односе Аустро-Угарске

10

пре свега са Србијом и Русијом, али и за односе Албанаца са српским и грчким суседима.

Треће поглавље *Нова држава-стари модели политике (1912-1914)* бавиће се

питањем утицаја Аустро-Угарске на албанске прилике, однос према Вилхелму од Вида, кнезу Албаније и покушаје коришћења Албанаца против Краљевине Србије пре и након почетка Првог светског рата. Борба за што шире границе Албаније требало је да обезбеди интересе Аустро-Угарске у сузбијању јачања Србије на коју се гледало као на предстражу Русије. Албанске елите биле су виђене као идеална помоћ Монархији у борби против „панславизма“. Побуна против Вилхелма од Вида и његово збацивање представљају одличан показатељ домета и успеха политике Аустро-Угарске у Албанији.

У *Закључку* ће бити представљени резултати истраживања предложене докторске дисертације, изнети одговори на најважнија питања и тезе на којима се заснива, и указати на могућности даљих истраживања. *Резиме* на енглеском језику представиће главне резултате спроведеног истраживања. Коначно у *Библиографији* ће се налазити попис коришћених необјављених и објављених извора и литературе.

Нацрт структуре рада

- Садржај

- Предговор

- Увод

I. „Цивилизаторска мисија“ и Албанци

1. Аустро-Угарска и Албанци до 1896. године

2. Нова политика (1896-1903)

3. Затишје пред буру: аустро-руски споразум, наметнуте реформе и Албанци (1903-1906)

II. Између империјализма и замишљања нације

1. Империјални узлет (1906-1909)
 2. Пут ка независној Албанији (1910-1912)
 3. Нова држава-стари модели политике (1912-1914)
- Закључак
 - Резиме
 - Библиографија

ОДАБРАНА БИБЛИОГРАФИЈА

Извори

Необјављени извори

Архив Југославије

Фонд Јован Јовановић Пижон

Архив Србије, Министарство иностраних дела:

Албански одсек (1912-1918)

Архив Српске академије наука и уметности

Исписи из бечких архива 1830-1914

Kriegsarchiv, Wien

Haus-, Hof-, und Staatsarchiv, Wien

Administrative Registratur: Fach 4 Personalia und Geheime Personalia

Administrative Registratur: Fach 74 Wissenschaftliche Expeditionen und Arbeiten

Zeitungsarchiv

Politisches Archiv I: Allgemeines und Österreich Ungarn

Politisches Archiv XIV: Albanien

Politisches Archiv XXXVIII: Konsulate

Politisches Archiv XXXIX: Zivilagentie in Mazedonien

Објављени извори

Дипломатска грађа

Австриски документи за историјата на македонскиот народ, Том I (1905-1906), ур. Д. Зографски, Скопје 1977.

Австриски документи за историјата на македонскиот народ, Том II (1907-1908), ур. Д. Зографски, Скопје 1981.

Akte të Rilindjes Kombëtare Shqiptare, 1878-1912, ed. by, S. Polio, S. Pulaha, Tiranë 1978.

Albania and Kosovo: Political and Ethnic Boundaries 1867-1946, ed. B. Destani, London 1999.

Austro-Hungarian documents relating to the Macedonian struggle, 1896-1912, ed. by F. R. Bridge, Thessaloniki 1976.

Аустро-Угарска и Србија 1903-1918: документи из бечких архива I-IV, ур. А. Раденић, Београд 1975-1989.

Balkanski ugovorni odnosi 1876-1996, I, прир. М. Stojković, Beograd 1998.

Briefe und Dokumente zur Geschichte der österreichisch-ungarischen Monarchie unter besonderer Berücksichtigung des böhmisch-mährischen Raumes, Bd. I-II, Hrsg. E. Rutkowski, München 1983, 1991.

Die Ministerratsprotokolle Österreichs und der Österreichisch-Ungarischen Monarchie 1848-1918, Serie 2, Die protokolle des gemeinsamen Ministerrates der Österreichisch-Ungarischen Monarchie 1867-1918, Bd. 5, 1896-1907, ber. von É. Somogyi, Budapest 1991.

Die Ministerratsprotokolle Österreichs und der Österreichisch-Ungarischen Monarchie 1848-1918, Serie 2, Die protokolle des gemeinsamen Ministerrates der Österreichisch-Ungarischen Monarchie 1867-1918, Bd. 6, 1908-1914, ber. von É. Somogyi, A. Schmeid-Kowarzik, Wien 2011.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, I-1, прир. А. Раденић, Београд 1991.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, II-1/I, прир. Љ. Алексић-Пејаковић и Ж. Анић, Београд 2006.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, II-2/I, прир. Љ. Алексић-Пејаковић и Ж. Анић, Београд 2006.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, II-2/II, прир. Љ. Алексић-Пејаковић и Ж. Анић, Београд 2006.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, II-3/I, прир. Љ. Алексић-Пејаковић и Ж. Анић, Београд 2006.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, II-3/I, прир. Љ. Алексић-Пејаковић и Ж. Анић, Београд 2004.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, II-3/II, прир. Љ. Алексић-Пејаковић и Ж. Анић, Београд 2004.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, V-1, прир. М. Војводић, Београд 1984.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, V-2, прир. М. Војводић, Београд 1985.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, V-3, прир. М. Војводић, Београд 1986.

Документа о спољној политици Краљевине Србије 1903-1914, VI-1, VI-2, прир. Д. Лукач, Београд 1981.

English documents on the Albanian League of Prizren and the Start of the Disintegration of the Balkans (1878-1885) I, ed. S. Rizaj, Prishtinë 1996.

Ethnic minorities in the Balkan States 1860-1971, Vol. II (1888-1914), ed. B. Destani, London 2003.

La Ligue albanaise de Prizren, 1878-1881, Documents I, prep. par, S. Pulaha, K. Prifti, Tirana 1988.

Österreich-Ungarns Aussenpolitik: von der Bosnischen Krise 1908 bis zum Kriegausbruch 1914: diplomatische Aktenstücke des österreich-ungarischen Ministerium den Äussern, bearbeitet von Ludwig Bittner und Hans Uebersberger, Wien-Leipzig 1930:

I-13.März 1908 bis 26. Februar 1909 II-27.Februar 1909 bis 31.August 1910.

III-5.September 1910 bis 18. Februar 1912.

IV-19.Februar bis 30.November 1912.

V-1.Dezember 1912 bis 31. März 1913.

VI-1.April 1913 bis 31. Juli 1913.

VII-1.August 1913 bis 30.April 1914.

VIII-1.Mai bis 1.August 1914.

IX-Personenregister.

Protokolle des Gemeinsamen Ministerrates der Österreichisch-Ungarischen Monarchie (1914-1918), zuss. von M. Komjathy, Publikationen des Ungarischen Staatsarchivs 2, Quellenpublikationen 10, Budapest 1966.

Писма српских конзула из Приштина 1890-1900, прир. Б. Перуничих, Београд 1985.

The Secret Treaties of Austria-Hungary, Vol. I-II, ed. by F.A.Pribram, Oxford 1921.

E. Walters, *Austro-Russian Relations under Goluchowski, 1895-1906*, Unpublished Documents, *The Slavonic and East European Review* 31, No. 76 (1952), 212-231.

Isti, , *Austro-Russian Relations under Goluchowski, 1895-1906*, Unpublished Documents, *The Slavonic and East European Review* 31, No. 77 (1953), 503-527.

Isti, , *Austro-Russian Relations under Goluchowski, 1895-1906*, Unpublished Documents, *The Slavonic and East European Review* 32, No. 78 (1953), 187-214.

Isti, , *Austro-Russian Relations under Goluchowski, 1895-1906*, Unpublished Documents, *The Slavonic and East European Review* 32, No. 79 (1953), 486-498.

S. Wank, A. Aehrenthal, *Aehrenthal's Programme for the Constitutional Transformation of the Habsburg Monarchy: Three Secret "Memoires"*, *The Slavonic and East European Review*, 41, No. 97 (1963), 513-536.

Дневници, мемоари, путописи

C. Buchberger, *Erinnerungen aus meinen albanischen Jahren 1911-1914*, in: *Studia Albanica* 10-1 (1973), 215-256.

F. Conrad von Hötzendorf, *Aus meiner Dienstzeit (1906-1918)*, I-V, Vienna 1925.

O. Czernin, *Im Weltkrieg*, Berlin 1919.

C. Dumba, *Memoirs of a Diplomat*, Boston 1932.

M. E. Durham, *The Struggle for Scutari (Turk, Slav, and Albanian)*, London 1914.

W. Giesl, *Zwei Jahrzehnte im Nahen Osten. Aufzeichnungen des Generals der Kavallerie Baron Wladimir Giesl*, Hrsg. Generalmajor Ritter von Steinitz, Berlin 1927.

H. Grothe, *Durch Albanien und Montenegro: Zeitgemäße Betrachtungen zur Völkerkunde, Politik und Wirtschaftswelt der westlichen Balkanhalbinsel*, München 1913.

B. Ђорђевић, *Арнаути и велике силе*, Београд 1913.

T. A. Ippen, *Skutari und die nordalbanische Küstenebene*, Sarajevo 1907.

The Memoirs of Ismail Kemal Bey, ed. by Sommerville Story, London 1920.

H. Lüzow, *Im diplomatischen Dienst der k. Und k. Monarchie*, München 1971.

L. Mihačević, *Po Albaniji: dojmovi s puta*, Zagreb 1911.

A. von Musulin, *Das Haus am Ballplatz: Erinnerungen eines österreich-ungarischen Diplomaten*, München 1924.

F. Nopcsa, *Aus Šala und Klementi: Albanische Wanderungen*, Sarajevo 1910.

Исти, *Beiträge zur Vorgeshichte und Etimologie Nordalbaniens*, Sarajevo 1912.

Исти, *Haus und Hausrat im katolischen Nordalbanien*, Sarajevo 1912.

Исти, *Reisen in den Balkan: Die Lebenserinnerungen des Franz Baron Nopcsa*, eingeleitet, herausgegeben und mit Anhang versehen von R. Elsie, Peja 2001.

A. Rappaport, *An pays des martyrs. Notes et souvenirs d'un ancien consul general d'Autriche-Hongrie en Macedonie (1904-1909)*, Paris 1927.

P. Siebertz, *Albanien und die Albanesen: Landschafts- und Charakterbilder*, Wien 1910.

J. Slišković, *Albanija i Macedonija*, Sarajevo 1904.

K. Steinmetz, *Von der Adria zum Schwarzen Drin*, Sarajevo 1908.

E. Vlora, *Lebenserinnerungen, Band I-II*, München 1968, 1973.

Меморандуми, брошуре, писма

Balkanicus: С. Протић, *Албански проблем и Србија и Аустро-Угарска*, Београд 1913.

M. E. Durham, *Albania and Albanians: selected articles and letters, 1903-1944*, Hrsg. B. D. Destani, London 2001.

S. Frashëri, *Shqipëria: Ç'ka qënë, ç'është e ç'do të bëhetë? Mendime për shpëtimt të mëmëdheut nga reziket që e kanë rethuarë*, Prishtinë 2009.

L. Freundlich, *Albaniens Golgatha: Anklageakten gegen die Vernichter des Albanervolkes*, Wien 1913.

W. Effendi, *Études sur L'Albanie et les Albanais*, Constantinople 1879.

Штампа

Albania (1897-1908)

Albania e Vogël (1899-1903)

Drita (1901-1908)

Mendimi politik e shoqëror i Rilindjes Kombëtare Shqiptare : përmbledhje artikujsh nga shtypi I (1879-1908), perg. Z. Haskaj, Tiranë 1971.

Neue Freie Presse

Reichspost

Shqipetari (1909-1911)

Zghimi Shqiperise (1909-1912)

Hylli i Drites (1913-1914)

Литература

F. Adanir, *Die Makedonische Frage, ihre Entstehung und Entwicklung bis 1908*, Wiesbaden 1978.

Albanian Identities: Myth and History, ed. by S. Schwandner-Sievers, B.J. Fisher, London 2002.

Albanische Forschungen I-II, zusammengestellt L. Thalloczy, München und Leipzig 1916.

Albanische Gesichichte: Stand und Perspektiven der Forschung, Hrsg. O. J. Schmit, München 2009.

S. Anatoljak, I. Dermaku, *Izveštaj austrougarskog uhode o prilikama između Pljevalja i Peću 1903. godine*, Godišnjak arhiva Kosova II-III (1970).

B. Anderson, *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, Revised Edition, London-New York 2006.

M. S. Anderson, *The Eastern Question 1774-1923*, New York 1966.

L. Arad, *The crown of Jerusalem: Franz Joseph's Dream of an Ideal Empire*, Jerusalem 2012.

H. Arent, *Izvori totalitarizma*, Beograd 1998.

C. A. Askew, *The Austro-Italian Antagonism, 1896-1914*, in: *Power, Public, Opinion, and Diplomacy*, New York 1959, 172-221.

A. Asman, *Duga senka prošlosti: kultura sećanja i politika povesti*, Beograd 2011.

J. Bakić, *Teorijsko-istraživački pristupi etničkoj vezanosti (ethnicity), nacionalizmu i naciji*, Sociologija 48 (2006), 231-246.

M. Bakić-Hayden, *Varijacije na temu „Balkan“*, Beograd 2006.

F. Bart, *Etničke grupe i njihove granice* u: F. Putinja, Ž. Stref-Fenar, *Teorije o etnicitetu*, Beograd 1997.

П. Бартл, *Албанци: од средњег века до данас*, Београд 2001.

Исти, *Die Albanischen Muslime zur zeit der Nationalen Unabhängigkeitsbewegung (1878-1912)*, Albanische Forschungen 8, Wiesbaden 1968.

Д. Т. Батаковић, *Ahmed bey Zogou et la Serbie : une coopération inachevée: (1914-1916)*, Balcanica 42 (2012).

Исти, *Аустроугарска акција у косовском вилајету 1902: једна француска анализа*, Косовско-метохијски зборник 2 (1998), 119-131.

Исти, *Велике силе, Србија и албанско питање*, Баштина 7 (1996), 185-203.

Исти, *Косово и Метохија: историја и идеологија*, Београд 2007.

Исти, *Косово и Метохија у српско-арбанашким односима*, Београд 2006.

Исти, *Погибија руског конзула Г. С. Шчербине у Митровици 1903. Године*, Историјски часопис 34 (1987), 309-325.

Исти, *Подаци српских војних власти о арбанашким првацима 1914*, Мешовита грађа 17-18 (1988), 185-206.

Исти, *Prelude to Sarajevo: the serbian question in Bosnia and Herzegovina 1878-1914*, Balcanica 27 (1996), 117-155.

C. A. Bayly, *The Birth of the Modern World 1780-1914: Global Connections and Comparisons*, Oxford 2004.

M. Behnen, *Rüstung, Sicerheit, Dreibund und Informeller Imperialismus 1900-1908*, Tübingen 1985.

F. Beiber, *Muslim Identity in the Balkans before the Establishment of the Nation states*, Nationality Papers 28-1 (2000), 13-28.

A. V. Bell-Flalkoff, A. S. Markovits, *Nationalism: Rethinking the Paradigm in the European Context*, in: *The Myth of "Ethnic Conflict": Politics, Economics and "Cultural" Violence*, ed. by B. Crawford and R. D. Lipschutz, Berkeley 1998, 147-194.

A. H. Benna, *Studien zum Kultusprotektorat Österreich-Ungarns in Albanien im Zeitalter des Imperialismus (1888-1918)*, Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchiv 7 (1954), 13-46.

P. Berk, *Istorija i društvena teorija*, Beograd 2002.

M. Bilig, *Banalni nacionalizam*, Beograd 2009.

A. Bilgeri, *Österreich-Ungarn im Konzert der Kolonialmächte: Der militärischen Interventionen der Kriegsmarine*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/fallstudie/ABilgeri1.pdf>

Ж-П. Блед, *Франц Јозеф*, Београд 1998.

I. Blumi, *Reinstating the Ottomans: Alternative Balkan Modernities, 1800-1912*, New York 2011.

Исти, *Teaching Loyalty in the Late Ottoman Balkans: Educational Reform in the Vilayets of Manastir and Yanya, 1878-1912*, Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East, XXI-1-2 (2001), 15-23.

Д. Богдановић, *Књига о Косову*, Београд 1985.

K. Boeckh, *Von den Balkankriegen zum Ersten Weltkrieg: Kleinstaatenpolitik und ethnische Selbstbestimmung auf dem Balkan*, München 1996.

Ђ. Борозан, *Велика Албанија; поријекло-идеје-пракса*, Београд 1995.

R. J. B. Bosworth, *Italy, the least of the Great Powers: Italian foreign policy before the First World War*, Cambridge 2005.

J. Breully, *Nationalism and State*, Manchester 1993.

F. R. Bridge, *From Sadowa to Sarajevo: The Foreign Policy of Austria-Hungary, 1866-1914*, London and Boston 1972.

Исти, *Tarde venientibus ossa: Austro-Hungarian Colonial Aspirations in Asia Minor 1913-1914*, Middle Eastern Studies VI-3 (1970), 319-330.

F. R. Bridge, R. Bullen, *The Great Powers and the European States System 1814-1914*, London 2005.

R. H. Brown, *Cultural Representation and Ideological Domination*, Social Forces 71-3 (1993), 667-676.

R. Brubaker, F. Cooper, "Beyond 'Identity,'" Theory and Society 29-1 (2000), 1-47.

Х. У. Велер, *Национализам, историја-форме-последице*, Нови Сад 2002.

S. Vervaeke, *Cultural Politics, Nation Building and Literary Imagery: Towards a Post-colonial Reading of the Literature(s) of Bosnia-Herzegovina 1878-1918*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/fallstudie/SVervaeke2.pdf>

Исти, "Na granicama civilizovane Evrope". *Austrougarska tekstualna kolonizacija Bosne i Hercegovine (1878-1918)*, Sveske Zadužbine Ive Andrića 24 (2007), 90-126.

M. Vickers, *The Albanians: a modern history*, London 2006.

М. Војводић, *Разграничење Србије и Црне Горе са Албанијом 1912-1913. године*, Историјски часопис 36 (1989), 149-161.

Исти, *Скадарска криза 1913. године*, Београд 1970.

K. Vocelka, *Geschichte Österreichs: Kultur-Gesellschaft-Politik*, Graz-Wien-Köln 2000.

I. Wallerstein, *The Modern World System IV: Centrist Liberalism Triumphant 1789-1914*, Berkeley 2011.

E. Walters, *Aehrenthal's Attempt in 1907 to Re-Group the European Powers*, The Slavonic and East European Review 30 (1951), 213-251.

S. Wank, *Aehrenthal and the Sanjak of Novibazar railway project: a re-appraisal*, The Slavonic and East European Review 42 (1964), 353-369.

C. F. Wargelin, *The Austro-Polish Solution: Diplomacy, Politics, and State Building in Wartime Austria-Hungary 1914-1918*, East European Quarterly 42-3 (2008), 253-273.

E. Weber, *Peasants into Frenchmen: The Modernization of Rural France 1870-1914*, Stanford 1976.

A. Wernicke, *Theodor Anton Ippen. Ein österreichischer Diplomat und Albanienforscher*, (Albanische Forschungen 7), Wiesbaden 1967.

L. Wolff, *Inventing Eastern Europe: The Map of Civilization on the Map of the Enlightenment*, Stanford 1994.

Исти, *The idea of Galicia: History and Fantasy in Habsburg Political Culture*, Stanford 2010.

When is the nation? Towards an understanding of theories of nationalism, ed. by, A. Ichijo, G. Uzelac, London 2005.

G. W. Gawrych, *The Crescent and the Eagle. Ottoman Rule, Islam and the Albanians, 1874-1913*, London 2006.

P. J. Geary, *Mit o nacijama: srednjovekovno poreklo Evrope*, Novi Sad 2007.

Е. Гелнер, *Нације и национализам*, Нови Сад 1997.

O. von Gerstner, *Albanien*, Wien 1913.

W. D. Godsey, Jr, *Aristocratic Redoubt: The Austro-Hungarian Foreign Office on the Eve of the First World War*, Indiana 1999.

S. Gopčević, *Das Fürstentum Albanien. Seine Veranagenheit, ethnographischen Verhältnisse, politische Lage und Aussichten für die Zukunft*, Berlin 1914.

Исти, *Geschichte von Montenegro und Albanien*, Gotha 1914.

K. Gotentschnigg, *Albanerkonvikt und Albanienkomitee Instrumente der Handels- und Verkehrspolitik Österreich-Ungarns gegenüber Albanien im Dienste des informellen Imperialismus*, ins: *Südost-Forschungen* 65/66 (2006/2007), 313-337.

Isti, *Die Verflechtung von Wissenschaft und Politik am Beispiel der österreichisch-ungarischen Albanologie*, ins: *Südost-Forschungen* 58 (1999), 221-245.

J.Grenville, *Goluchowski, Salisbury and the Mediterranean Agreements 1895-1897*, *Slavonic and Eastern European Review* 36 (1958), 340-369.

J. E. Gumz, *The Resurrection and Collapse of Empire in Habsburg Serbia, 1914-1918*, Cambridge 2009.

D. Dakin, *The Diplomacy of the Great Powers and the Balkan States, 1908-1914*, *Balkan Studies* 3 (1962), 257-266.

Developing cultural identity in the Balkans, ed. by R. Detrez, Bruxelles-Wien 2005.

G. Dejzings, *Religija i identitet na Kosovu*, Beograd 2005.

I. Dermaku, *Rilindja kombëtare Shqiptare dhe kolonitë shqiptare të mërgimit në Rumani dhe në Bullgari*, Prishtinë 1983.

R. Detrez, *Colonialism in the Balkans: Historic realities and contemporary perceptions*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/theorie/RDetrez1.pdf>.

T. A. van Dijk, *Ideology and discourse: A Multidisciplinary Introduction*, London 1998.

E. Deusch, *Das k.(u.)k. Kultusprotektorat im albanischen Siedlungsgebiet. In seinem kulturellen, politischen und wirtschaftlichen Umfeld*, Wien 2009.

A. Doja, *The politics of religious dualism: Naim Frashëri and his elective affinity to religion in the course of 19th century Albanian activism*, *Social compass: International Review of Sociology of Religion* 60-1, 115-133.

С. Драшкић, *Албанци и младотурски покрет 1902-1911. године, Косовско-метохијски зборник 1 (1990)*, 285-305.

Исти, *Европа и албанско питање 1830-1921*, прир. Д.Т. Батаковић, Београд 2000.

Исти, *Надметање Аустро-Угарске и Италије концем XIX. века и почетком XX. века у Албанији*, *Марксистичка мисао* 2 (1986), 127-137.

M. E. Durham, *High Albania and its Customs in 1908*, *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland* 40 (1910), 453-472.

Д. Ђорђевић, *Излазак Србије на Јадранско море и Конференција амбасадора у Лондону 1912*, Београд 1956.

Исти, *Националне револуције балканских народа 1804-1912*, Београд 1995.

Исти, *Огледи из новије балканске историје*, Београд 1989.

Исти, *Царински рат Аустро-Угарске и Србије 1906-1911*, Београд 1962.

Европа и Источно питање (1878-1923): политичке и цивилизацијске промене, ур. С. Терзић, Београд 2001.

М. Екмечић, *Ратни циљеви Србије 1914*, Београд 1990².

Исти, *Стварање Југославије I-II*, Београд 1989.

R. Elsie, *Historical Dictionary of Albania*, Lanham, Toronto and Plymouth 2010.

Исти, *The Viennese Scholar Who Almost Became King of Albania: Baron Francz Nopcsa and His Contrubution to Albanian Studies*, *East European Quaterly* 33-3 (1999), 327-345.

Empires and States in European Perspective, Clloh's Workshop II, ed. By S. Ellis, Pisa 2002.

Encyclopedia of the Age of Imperialism, 1800-1914, I-II (ed. by C. Cavanagh Hodge), Westport – London 2008.

T. H. Eriksen, *We and Us: Two Modes of Group Identification*, *Journal of Peace Research* 32-4 (1995), 427-436.

Исти, *Etnicitet i nacionalizam*, Београд 2004.

Исти, *The Cultural Contexts of Ethnic differences*, *The Journal of the Royal Anthropological Institute*, 26-1 (1991), 127-144.

E. J. Erickson, *Defeat in Detail. The Ottoman Army in the Balkans 1912-1913*, London 2003.

Ethnicity, ed. by John Hutchinson and A. D. Smith, Oxford 1996.

E. J. Zürcher, *The Young Turk Legacy and Nation Building: From the Ottoman Empire to Ataturk's Turkey*, London-New York 2010.

Identitet(i): pojedinac, grupa, društvo, прир. К. Halpern, Џ-К. Ruano-Borbalan, Београд 2009.

Ideologies and National Identities: The Case of Twentieth-Century Southeastern Europe, ed. by J. Lampe and M. Mazowe, Budapest 2006.

Izmišljanje tradicije, ур. E. Hobsbom, T. Rejndžer, Београд 2011².

T. Ippen, *Das religiose Protektorat Österreich-Ungarn in der Türkei*, Wien 1902.

М. Јагодић, *Нови крајеви Србије (1912-1915)*, Београд 2013.

- Исти, *Српско-албански односи у Косовском вилајету (1878-1912)*, Београд 2009.
- О. Јаси, *Будућност монархије: Пропаст двојне монархије и сједињене подунавске земље*, Сремски Карловци-Нови Сад 1996.
- В. Jelavich, *History of the Balkans: Eighteenth and Nineteenth Centuries*, Vol. I, Cambridge 1995.
- Иста, *History of the Balkans: Twentieth Century*, Vol. II, Cambridge 1999.
- W. M. Johnston, *The Austrian Mind: an intellectual and social history: 1848-1938*, Berkley 2000.
- R. A. Kann, R. A. Kann, *Die Prochaska-Äffäre vom Herbst 1912: zwischen kaltem und heissem Krieg*, Wien 1977.
- Н. Kapidžić, *Institut za istraživanje Balkana u Sarajevu 1904-1918 (Namjena i planovi)*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu II (1964), 7-51.
- Исти, *Pripreme za austrougarsko prodiranje u albansko etničko područje iz Novopazarskog sandžaka 1896. godine*, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu VI (1970-1971), 415-430.
- К.Н. Karpát, *The Politization of Islam: Reconstructing Identity, State, Faith and Community in the Late Ottoman State*, Oxford 2001.
- С. Kafadar, *The Question of Ottoman Decline*, Harvard Middle Eastern and Islamic Review 4 (1997/98) 1-2, 30-75.
- М. Kent, *The Great Powers and the End of the Ottoman Empire*, London 2005.
- Г. Kera, *The Albanian population census of 1918: basic statistics and analyses*, Graz 2003.
- Р. Kitromilides, "Imagined Communities" and the Origins of the National Question in the Balkans, *European History Quaterly* 19 (1989), 149-192.
- В. Klabjan, "Scramble for Adria": Discourses of Appropriation of the Adriatic Space Before and After World War I, *Austrian History Yearbook* 42 (2011), 16-32.
- М. Ковић, „Цивилизаторска мисија“ Аустроугарске на Балкану: поглед из Београда (1901-1914), *Истраживања* 22 (2011), 356-379.
- С. В. Körner, *Entwicklung und Konzeption der Presse in Albanien und der albanischen Exilpresse*, Albanische Forschungen 22, München 1982.

Косово и Метохија у српској историји, ур. Р. Самарџић, Београд 1989.

P. L. Kohl, *Nationalism and Archaeology: On the Constructions of Nations and the Reconstructions of the Remote past*, *Annual Review of Anthropology*, 27 (1998), 223-246.

T. Kraljačić, *Kalajev režim u Bosni i Hercegovini 1882-1903*, Sarajevo 1987.

K. Kumar, *Nation-states as empires, empires as nation-states: two principles, one practice?*, *Theory and Society* 39-2 (2010), 119-143.

D. Quataert, *The Ottoman empire 1700-1922*, Cambridge 2005.

Lajos Thallóczy, *der Historiker und der Politiker. Die Entdeckung der Vergangenheit von Bosnien-Herzegowina und die Moderne Geschichtswissenschaft*, Hrsg. Dž. Juzbašić, I. Res, Sarajevo-Budapest 2010.

J. R. Lampe, M. R. Jackson, *Balkan Economic History, 1550-1950: From Imperial Borderlands to Developing Nations*, Bloomington 1982.

H. C. Löhr, *Die Gründung Albanien: Wilhelm zu Wid und die Balkan-Diplomatie der Großmächte, 1912-1914*, Frankfurt am Main-Wien 2010.

M. Mazover, *Balkan: kratka istorija*, Beograd 2003.

U. Makdisi, *Ottoman Orientalism*, *The American Historical Review* 107-3 (2002), 768-796.

N. Malcolm, *Kosovo: A Short History*, London 2002.

M. Mann, *The Dark Side of Democracy: Explaining Ethnic Cleansing*, Cambridge 2005.

Исти, *The Sources of social power Vol. II: The rise of classes and nation-states, 1760-1914*, Cambridge 2003.

K. Mannheim, *Ideologija i utopija*, Zagreb 2007.

Исти, *Eseji o sociologiji kulture*, Zagreb 1980.

C. Martins, *Imperialismus des Geistes: Fiktionen der Totalität und des Ichs in der österreichischen Moderne*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/postcolonial/CMartins1>

A. J. May, *The Novibazar Railway Project*, *The Journal of Modern History* 10-4 (1938), 496-527.

Исти, *Trans-Balkan Railway Schemes*, *The Journal of Modern History* 24-4 (1952), 352-267.

Ђ. Микић, *Албанско питање и албанско-српске везе у XIX. веку (до 1912)*, *Марксистичка мисао* 3 (1985), 137-156.

Исто, *Аустро-Угарска и младотурци 1908-1912*, Бања Лука 1983.

A. Mitrović, *Prodor na Balkan: Srbija u planovima Austro-Ugarske i Nemačke 1908-1918*, Београд 1981.

Исти, *Србија у Првом светском рату*, Београд 2004.

Р.Мишев, *Балканската политика на Австро-Унгарија : 1867-1914 г*, Велико Търново 2007.

W.J.Mommsen, *Theories of Imperialism*, Chicago 1980.

F. Müge Göçek, *Ethnic Segmentation, Western Education, and Political Outcomes: Nineteenth-Century Ottoman Society*, *Poetics Today* 14-3: Cultural Processes in Muslim and Arab Societies Modern Period I (1993), 507-538.

Nationalism, ed. by John Hutchinson and A. D. Smith, Oxford 1994.

Oesterreich-Ungarn in der Weltpolitik 1900-1914, Hrsg. F. Klein, Berlin 1965.

R. Okey, *A Trio of Hungarian Balkanists: Béni Kállay, István Burián and Lajos Thallóczy in the Age of High Nationalism*, *The Slavonic and East European Review* 80-2 (2002), 234-266.

Исти, *Taming Balkan Nationalism : the Habsburg "civilizing mission" in Bosnia: 1878-1914*, Oxford 2007.

Исти, *The Habsburg Monarchy c. 1765-1918. From Enlightenment to Eclipse*, London 2001.

И. Ортајли, *Најдужи век империје*, Београд 2004.

С. К. Павловић, *Историја Балкана 1804-1945*, Београд 2004.

Т. Пал, *Лажош Талоци, научник и политичар*, *Истраживања* 20 (2009), 217-228.

O. Pearson, *Albania and King Zog: indenpendence, republic and monarchy 1908-1939*, London 2004.

S.Pollo, A.Puto, *Histoire de l'Albanie, des origine à nos jours*, Lyon 1974.

P. Pomper, *The History and Theory of Empires*, *History and Theory* 44-4 (2005), 1-27.

В. Поповић, *Источно питање: Борбе за опстанак Османлијске царевине у Леванту и на Балкану*, Београд 2007.

A. Porter, *European Imperialism 1860-1914*, London 1994.

M. L. Pratt, *Imperial Eyes: Travel Writing and Transculturation*, London and New York 2008².

Први балкански рат 1912. године и крај Османског царства на Балкану, Београд, 27. и 28. новембар 2002: политичке, културне, демографске и цивилизацијске промене, ур. В. Стојанчевић, Београд 2002.

A.F. Pribram, *Austrian Foreign Policy, 1908-1918*, London 1923.

Arb. Puto, *L'indépendance albanaise et la diplomatie des grandes puissances: 1912-1914*, Tirana 1982.

Art. Puto, *Faik Konitza, The Modernizer of the Albanian Language and Nation*, in: *We the People. Politics of National Peculiarity in Southeastern Europe*, ed. by D. Mishkova, Budapest 2009, 307-340.

A. Rathberger, *Balkanbilder: Vorstellungen und Klischees über den Balkan in der Habsburgermonarchie im 19. Und frühen 20. Jahrhundert*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/fallstudie/ARathberger1/>.

U. Reber, *Kolonialismus im „Osten“? Imperialismus, Orientalismus und „das Reale“ bei Edward W. Said*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/theorie/UReber1.pdf>

Religion und Kultur im albanischensprachigen Südosteuropa, Hrsg. O. J. Schmit, Frankfurt am Main, Wien 2010.

G. Robel, *Franz Baron Nopcsa und Albanien. Ein Beitrag zu Nopcsas Biographie*, (Albanische Forschungen 5), Wiesbaden 1966.

C. Ruthner, *Habsburg's Little Orient: A Post/Colonial Reading of Austrian and German Cultural Narratives on Bosnia Herzegovina 1878-1918*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/fallstudie/CRuthner5.pdf>

Isti, K.u K. „Kolonialismus“ als Befund, Befindlichkeit und Metaphor: Versuch einer weiteren Klärung, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/theorie/CRuthner3.pdf>

E. Said, *Kultura i imperijalizam*, Београд 2002.

Исти, *Orijentalizam*, Beograd 2008².

S. Skendi, *The Albanian National Awakening 1878-1912*, Princeton 1967.

Е. Скопетеа, *Оријентализам и Балкан*, Историјски часопис 38 (1991), 131-143.

A. D. Smith, *Nationalism and Modernism*, London and New York, 2003.

Исти, *Nacionalni identitet*, Beograd 2010².

Исти, *Chosen peoples: Sacred Sources of National Identity*, Oxford 2008.

Срби и Албанци у XIX и почетком XX века : циклус предавања 10-25. новембар 1987, ур.

А. Митровић, *Београд* 1990.

Срби и Албанци у XX веку : циклус предавања 7-10. мај 1990, ур. А. Митровић, Београд 1991.

L. Stavrijanos, *Balkan posle 1453*, Beograd 2001.

Ђ. Ђ. Станковић, *Никола Пашић и стварање албанске државе*, Марксистичка мисао 3 (1985), 157-169.

В. Стојанчевић, *Срби и Арбанаси 1804-1912*, Нови Сад 1994.

J. C. Stone, *Imperialism, colonialism and cartography*, Transactions of the Institute of British Geographers, New Series 13-1 (1988), 57-64.

J. C. Sugarman, *Imagining the Homeland: Poetry, Songs, and the Discourses of Albanian Nationalism*, Ethnomusicology, 43-3 (1999), 419-458.

R. G. Suny, *Constructing Primordialism: Old Histories for New Nations*, The Journal of Modern History 73-4 (2001), 862-896.

H. D. Schanderl, *Die Albanienpolitik Österreich-Ungarns und Italiens 1877-1908*, Albanische Forschungen 9, Wiesbaden 1971.

H. Schwanke, *Zur Geschichte der österreichisch-ungarischen Militärverwaltung in Albanien (1916-1918)*, Wien 1982.

O. J. Schmit, *Die Albaner: eine Geschichte zwischen Orient und Okzident*, München 2012.

A. Dž. P. Tejlor, *Borba za prevlast u Evropi 1848-1918*, Sarajevo 1968.

Исти, *Хабзбуришка монархија 1809-1918: Историја Аустријске царевине и Аустроугарске*, Београд 2001.

С. Терзић, *Аустроугарска истраживања Средњег Полимља и Потарја (1878-1908)*, Гласник завичајног музеја 5 (2006), 49-58.

Исти, *Аустроугарско обликовање албанског националног покрета (1878-1912)*, у: Европа и источно питање: политичке и цивилизацијске промене. Међународни научни скуп 9-11. децембар 1998, Београд, 2001, 247-262.

Исти, *Долина Лима у аустроугарској политичко-културној стратегији*, Милешевски записи 6 (2005), 159-167.

Исти, *Пројект „аустроугарског Балкана“ у Босни и Херцеговини: о идеолошким основама научних истраживања и научне пропаганде*, у: Босна и Херцеговина од средњег века до новијег времена. Међународни научни скуп 13-15. децембар 1994, Београд-Нови Сад 1995.

Исти, *Србија и Грчка (1856-1903): Борба за Балкан*, Београд 1992.

Исти, *Стара Србија (XIX-XX век): драма једне цивилизације: Рашка, Косово и Метохија, Скопско-тетовска област*, Београд 2012.

Исти, *Стара Србија - настанак имена и знања о њој до 1912. године*, Историјски часопис 42-43 (1995-1996), 91-110.

М. Todorova, *Imaginarni Balkan*, Beograd 2006².

Иста, *The Trap of Backwardness: Modernity, Temporality and the Study of Eastern European Nationalism*, Slavic Review 64-1 (2005), 140-164.

Т. Толева, *Влиянието на Австро-Унгарија за създаването на албанската нация 1896-1908*, София 2012.

J. Tomlinson, *Cultural Imperialism: A Critical Introduction*, London – New York 2002.

L. Thallóczy, *Das Problem der Einrichtung Albaniens*, Budapest 1916.

Исти, *Österreich-Ungarn und die Balkanländer*, Budapest 1901.

The living Skenderbeg: the Albanian hero between myth and history, Hrsg. M. Genesin, Hamburg 2010.

The Limits of Loyalty : imperial symbolism, popular allegiances, and state patriotism in the late Habsburg Monarchy, ed. by L. Cole and D. L. Unkowsky, New York 2007.

F. Trix, *The Stamboul Alphabet of Shemseddin Sami Bey: Precursor to Turkish Script Reform*, *International Journal of Middle East Studies* 31-2 (1999), 255-272.

B. Ђоровић, *Односи између Србије и Аустро-Угарске у XX веку*, Београд 1992.

D. L. Unkowsky, *The Pomp and Politics of Patriotism: Imperial Celebrations in Habsburg Austria, 1848-1916*, West Lafayette 2005.

J. Faensen, *Die albanische Nationalbewegung*, Berlin 1980.

B. J. Fischer, *Albanian Highland Tribal Society and Family Structure in the Process of Twentieth Century Transformation*, *East European Quarterly* 38-3 (1999), 281-301.

Исти, *A Brief Historical Overview of the Development of Albanian Nationalism*, EES discussion 23.3.2005, Meeting Report 313, 1-6.

B. C. Fortna, *Islamic Morality in Late Ottoman „Secular“ Schools*, *International Journal of Middle East Studies* 32-3 (2000), 369-393.

K. Frasheri, *History of Albania*, Tirana 1964.

M. B. Fried, *The cornerstone of Balkan power projection: Austro-Hungarian war aims and the problem of Albanian neutrality, 1914–1918*, *Diplomacy and Statecraft*, 23-3(2012), 425-445.

M. Fuko, *1926-1984-2004: Hrestomatija*, prir. P. Milenković, D. Marinković, Novi Sad 2005.

Исти, *Моћ/znanje: Odabrani spisi i razgovori 1972-1977*, Novi Sad 2012.

Исти, *Poredak diskursa: Pristupno predavanje na Kolež de Fransu (1970)*, Beograd 2007.

Исти, *Spisi i razgovori*, prir. M. Kozomara, Beograd 2010.

M. Fuhrmann, *Den Orient Deutsch Machen: Imperiale Diskurse des Kaiserreiches über das Osmanische Reich*, <http://www.kakanien.ac.at/beitr/fallstudie/MFuhrmann1.pdf>

Die Habsburgermonarchie 1848-1918, B.VI- T. 2: Die Habsburgermonarchie im System der Internationalen Beziehungen, Hrsg. A. Wandruszka und P. Urbanitsch, Wien 1993.

A. Hajek, *Carl Patsch (1865–1945)*, *Südost-Forschungen* 12 (1953), 263–269.

A. Hammond, *Imagined Colonialism: Victorian Travellers in South-East Europe*, Nineteenth-Century Contexts 28-2 (2006), 87-104.

Исти, *The Uses of Balkanism: Representation and Power in British Travel Writing, 1850-1914*, The Slavonic and East European Review, 82-3 (2004), 601-624.

Исти, *Typologies of the East: On Distiguishing Balkanism and Orientalism*, Nineteenth-Century Contexts 29, 2-3 (2007), 201-218.

M. Ş. Hanioglu, *A Brief History of the Late Ottoman Empire*, Princeton 2008.

Исти, *Preparation for a Revolution: The Young Turks, 1902-1908*, Oxford 2001.

Исти, *The Young Turks in Opposition*, New York-Oxford 1995.

H. Hantsch, *Die Geschichte Österreichs*, B. II, Graz-Wien-Köln 1994.

Исти, Leopold, *Graf Berchtold, Grandseigneur und Staatsmann*, Graz 1963.

F. Hauptmann, *Uloga zajedničkog Ministarstva finansija u formiranju austrougarske politike prema Albaniji uoči Kretske krize*, Radovi Filozofskog Fakulteta u Sarajevu IV (1966-1967), 35-45.

D. Heaton-Armstrong, *The Six Month Kingdom: Albania 1914*, London-New York 2005.

E. C. Helmreich, *An Unpublished Report on Austro-German Military Conversations of November, 1912*, The Journal of Modern History 5-2 (1933), 197-207.

Historia Letërsisë Shqiptare, red. S. Hamiti, Prishtinë 1989.

E. C. Helmreich, *The Diplomacy of the Balkan Wars 1912-1913*, New York 1969².

E. Hejvud, *Političke ideologije*, Beograd 2005.

E. Hobsbaum, *Nacije i nacionalizam od 1780. Program, mit i stvarnost*, Beograd 1996.

Исти, *The Age of Empire 1875-1914*, London 1987.

Б. Храбак, *Арбанашке студије II*, Београд 2005.

Исти, *Арбанашки упади и побуне на Косову и у Македонији од краја 1912. до краја 1915. године*, Врање 1988.

Исти, *Муслимани северне Албаније и Србија уочи избијања рата 1914. године*, Зборник за историју Матице српске 22 (1980), 49-81.

W. M. Carlgren, *Iswolsky und Aehrenthal vor der bosnischen Annexionskrise: Russische und österreichisch-ungarische Balkanpolitik 1906-1908*, Upsalla 1955.

G. Castellan, *Facteur religieux et identité nationale dans les Balkans aux XIXe -XXe siècles*, *Revue Historique* 271-1 (1984), 135-151.

Исти, *Le romantisme historique : une des sources de l'idéologie des Etats balkaniques aux XIXe et XXe siècles*, *Revue Historique*, T. 273-1 (1985), 187-203.

J. Цвијић, *Балканско полуострво и јужнословенске земље*, Београд 2012.

N. Clayer, *Aux origines du nationalisme albanais : la naissance d'une nation majoritairement musulmane en Europe*, Paris 2007.

Conflicting loyalties in the Balkans: The Great Powers, the Ottoman Empire and Nation-Building, ed. By H. Grandits, N. Clayer and R. Pichler, London, New York 2011.

M. Cornwall, *News, Rumour and the Control of Information in Austria-Hungary, 1914-1918*, *History* 77 (1992), 50-64.

G. B. Cohen, *Nationalist Politics and the Dynamics of State and Civil Society in the Habsburg Monarchy 1867-1914*, *Central European History* 40-2 (2007). 241-278.

R. J. Crampton, *The Decline of the Concert of Europe in the Balkans, 1913-1914*, *Slavonic and East European Review* 52 (1974), 393-419.

L. von Chlumecky, *Österreich-Ungarn und Italien: Das Westbalkanische Problem und Italiens Kampf um die Vorherrschaft in der Adria*, Leipzig und Wien 1907.

Д. Шнапер, *Заједница грађана: о модерној идеји нације*, Сремски Карловци-Нови Сад 1996.

К. Е. Šorske, *Fin-de-siecle u Beču: politika i kultura*, Beograd 1998.

М. Šufflay, *Povjest severnih Arbanasa*, Beograd 1924.

Речници

Langenscheidt Grosswörterbuch Deutsch als Fremdsprache, Hrsg. D. Götz, Berlin 2003.

Oxford Albanian English Dictionary, ed. by L. Newmark, Oxford 1999.

Већу научних области
друштвено-хуманистичких наука

**Реферат о квалификованости кандидата
и подобности предложене теме за докторску дисертацију**

1. Основни подаци о кандидату

Душан Фундић је рођен 1987. године. Основне студије на Филозофском факултету у Београду на Одељењу за историју завршио је 2010. године са темом дипломског рада „Исмаил Кемал: од османског службеника до албанског патриоте“ и укупним просеком 9,76. Мастер студије завршио је током школске 2011. године на Одељењу за историју са просеком 10,00. Тема мастер рада била је „Политичар, песник и идеолог: Браћа Фрашери и албански национализам“. Ментор дипломског и мастер рада био је доцент др Милош Ковић.

Докторске академске студије уписао је на Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду фебруара 2012. године, код истог ментора. Говори енглески и немачки, служи се француским и албанским и поседује основна знања савременог турског језика.

Током основних и мастер студија био је стипендиста Министарства просвете Републике Србије, Града Београда, Министарства омладине и спорта, Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Распоређен је на пројекту „Европа и Срби (1804-1918): подстицаји и искушења европске Модерне“ на Историјском институту у Београду.

Објављени радови:

Исмаил Кемал-преображај османског службеника у вођу албанског националног покрета, Историјски часопис (прихваћен за штампу).

Рад се односи биографију Исмаила Кемала, албанског бега који је, уз подршку Аустро-Угарске, 1912. прогласио стварање албанске државе. Истражен је процес сазревања његових политичких ставова и смештен у контекст успона албанског националног покрета. Посебна пажња поклоњена је подељеним лојалностима Исмаила Кемала, између лојалности Османском царству и верности албанском националном покрету. У раду је спојена историјска фактографија, заснована на изворима, са новим теоријским погледима друштвених наука на национализам и нацију.

2. Предмет и циљ дисертације

У нашој науци албански национални покрет није темељније истраживан, упркос сасвим очигледној потреби за тим. И даље су ретки стручњаци који знају албански језик. Општа знања о историји Албанаца такође су на незавидном нивоу. Тако је и у светској академској јавности. Поред тога, у радовима водећих међународних стручњака

за историју нација и националних покрета, улога „спољног фактора“ скоро да није истражена. Пример деловања и рада Аустро-Угарске на уобличавању албанског националног покрета и државе је зато више него користан, како за проширење знања о албанском покрету и политици Аустро-Угарске на Балкану у датом периоду, тако и за теоријску научну мисао о нацији и национализму. При томе, изабран је кључни период, омеђен првим јасним плановима Аустро-Угарске о Албанији и Албанцима и свргавањем Вилхелма од Вида у Првом светском рату, укључујући и посебно важне Балканске ратове.

3.Опис садржаја (структуре по поглављима) дисертације

Докторска дисертација ће се састојати од садржаја, предговора, увода и основног текста, који ће бити подељен на две велике тематске целине. Унутар њих ће се наћи низ мањих поглавља. На крају дисертације налазиће се закључак, библиографија и резиме.

У *Предговору* ће бити изложен значај теме, њена досадашња истраженост, приказани коришћени извори и образложен методолошки приступ раду.

У *Уводу* ће бити објашњени основни теоријски термини коришћени у дисертацији попут империјализма и замишљања нације.

Прва тематска целина носила би наслов „*Цивилизаторска мисија*“ и *Албанци* и састојала би се од три поглавља. У првом поглављу под насловом *Аустро-Угарска и Албанци до 1896. године* биће приказана делатност Аустро-Угарске на Балканском полуострву и описане друштвене структуре на простору насељеном Албанцима до 1896. године.

У наредном поглављу *Нова политика (1896-1903)*, био би описан заокрет у албанској политици Двојне монархије почетком 1896. и њен утицај на албански национални покрет. Повећање финансија за штампање албанске штампе и књига, школовање Албанаца без обзира на религијску опредељеност у школама у Клагенфурту и Бечу, слање албанских католичких свештеника у фрањевачке самостане на територији Босне и Херцеговине и појачане везе са албанском емиграцијом и локалним албанским беговима у Османском царству, биле су основе нове политике Аустро-Угарске. Почео је и активан рад дипломата и научника попут Лајоша Талоција, Теодора Ипена, Ференца Нопче, Алфреда Рапапорта, Аугуста фон Крала, Милана Шуфлаја, Константина Јиречека и Карла Пача који ће све до распада Монархије бити укључени у албанска питања. О њиховом деловању биће речи и у наредним поглављима.

Поглавље *Затишје пред буру: аустроугарско-руски споразум, наметнуте реформе и Албанци (1903-1906)* бавиће се стањем у Источном питању насталим договором Аустро-Угарске и Русије у Мирцштегу. Цивилни агенти Аустро-Угарске, њене трупе распоређење заједно са снагама осталих великих сила у пажљиво цртаним границама сфера утицаја биле су нове форме балканске политике. Посебно је занимљива борба Аустро-Угарске за изузимање „албанских области“ из реформских процеса и наставак ширења сопственог утицаја појачаним средствима.

Друга тематска целина *Између империјализма и замишљања нације* била би подељена на четири поглавља. Прво поглавље *Империјални узлет (1906-1909)* говорило би о доласку Алојза фон Ерентала на место министра спољних послова Аустро-Угарске, његовом ангажовању на питању железница којим је требало повезати пруге Монархије са Солуном, као и о Анексионој кризи. Простори насељени Албанцима налазили су се „на путу“ железничким плановима који су симболично оцртавали империјалне планове Аустро-Угарске. Били би истакнути и планови за коришћење Албанаца у евентуалном сукобу Аустро-Угарске са Србијом и Русијом. Посебна пажња била би усмерена на догађаје око и након Младотурске револуције (1908).

Друго поглавље, *Пут ка независној Албанији (1910-1912)*, требало би да расветли улогу Аустро-Угарске у албанским устанцима против централне власти, Балканским ратовима и настанку албанске државе. Настојања да обезбеди што шире границе за новонасталу албанску државу и да је искористи за сопствене циљеве имала су значајне последице по односе Аустро-Угарске пре свега са Србијом и Русијом, али и за односе Албанаца са српским и грчким суседима.

Треће поглавље *Нова држава-стари модели политике (1912-1914)* бавиће се питањем утицаја Аустро-Угарске на албанске прилике, однос према Вилхелму од Вида, кнезу Албаније и покушаје коришћења Албанаца против Краљевине Србије и Руског царства пре и након почетка Првог светског рата. Побуна против Вилхелма од Вида и његово збацивање представљају одличан показатељ домета и успеха политике Аустро-Угарске у Албанији.

У *Закључку* ће бити представљени резултати истраживања предложене докторске дисертације и изнети одговори на најважнија питања. Коначно у *Библиографији* ће се налазити попис коришћених необјављених и објављених извора и литературе.

4.Основне хипотезе од којих ће се полазити у истраживању

- Период између 1896. и 1914. године кључан је за разумевање процеса уоквирених називом „обликовање Албаније“ јер се у њему огледају различити односи Аустро-Угарске и Албанаца: рад на хомогенизацији албанских идентитета, стратешка подршка Албанцима у односу на суседе али и империјалне амбиције Аустро-Угарске.

- Области насељене Албанцима биле су важне за Аустро-Угарску са једне стране у борби са Италијом за превласт на Јадранском мору, са друге у надметању са Русијом за успостављање хегемоније на Балканском полуострву. На Албанце се, такође, гледало као на брану интересима Србије и Грчке.

- Делатност Аустро-Угарске може се посматрати као културни империјализам и као припрема за будућу колонијалну политику у Албанији.

- Упоредо са колонијалним амбицијама и политиком Аустро-Угарске на простору насељеном Албанцима одвијао се процес „замишљања нације“ и развоја националног идентитета.

- Однос између Аустро-Угарске и Албанаца указује на значај изучавања међузависности у односима између империја и модерних нација у настајању. Облици односа често подразумевају најразличитије контексте, од међусобног супарништва и угрожавања до инструментализације и подударних интереса, утицаја на односе са суседима и обликовања идентитета.

5.Методe које ће се у истраживању применити

Реч је о интердисциплинарном истраживању, у коме ће се укрстити методи историографије и друштвених наука, нарочито социологије и антропологије. Најзначајнија ће бити истраживања у *Haus- und Hof- und Staatsarchiv* и *Kriegsarchiv* у Бечу. Истраживања ће бити обављена и у фондовима *Zeitungsarchiv* и у Ратном архиву (*Kriegsarchiv*) у Бечу. Истраживање ће бити допуњено грађом аустроугарске провенијенције смештеном у Архиву Србије, Архиву Српске академије наука и уметности и Архиву Југославије. Биће, поред тога, искоришћени и извори различитог типа: аустроугарска и албанска штампа, дневници, мемоари, путописи, политички меморандуми, академски радови, књижевна и уметничка дела.

Теоријски приступ био би заснован пре свега на радовима Мишела Фукоа о односима дискурса моћи, знања и контроле, књигама Едварда Саида *Оријентализам* и њеном наставку *Култура и империјализам*, погодним за изучавање идеологија империјалних подухвата почев од обликовања културних предрасуда и наметања нових „вредности“ до стварног освајања и колонизације. У питањима изучавања

национализма и нација основ би била књига Бенедикта Андерсона преведена на српски језик под насловом *Нација: замишљена заједница* допуњена другачијим приступима проблему попут дела Фредрика Барта, Ентонија Смита и других.

6. Очекивани резултати и научни допринос

Предложена дисертација би требало да, темељним проучавањем датог периода и проблематике, на основу до сада углавном некоришћене архивске грађе, пружи важан допринос систематском проучавању историје албанског национализма у нашој науци. У исто време, у њој ће бити истражен један од најважнијих сегмената балканске политике Аустро-Угарске. Оба проблема су од суштинске важности за разумевање наше националне историје. Коначно, на примеру узајамног деловања Хабсбуршког империјализма и албанског национализма, биће дат допринос проучавању ширих, теоријских проблема. Може се са правом очекивати да ће овом дисертацијом бити дат важан допринос не само националној, него и међународној науци.

7. Закључак

На основу свега реченог, може се закључити да је кандидат квалификован за рад на предложеној дисертацији. У писаној форми кандидат је успешно образложио научну утемељеност дисертације коју је предложио. Усмена одбрана показала је да он влада основним методима и знањима потребним за рад на овако замишљеној тези.

Др Душан Батаковић

Проф. др Александар Фотић

Доц. др Александар Животић

Доц. др Момир Самарцић
Филозофски факултет у Новом Саду

Доц. др Милош Ковић
